

กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคม
The PROCESS OF INTEGRATING COURSE INSTRUCTION
WITH ACADEMIC SERVICES GIVEN TO THE COMMUNITY

Corresponding author¹
warapornk2018@udru.ac.th

วราพร กริเทพ¹
Waraporn Kreethep¹

Received: Sep 8, 2020

Revised: Dec 30, 2020

Accepted: Dec 31, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม 2) เพื่อประเมินผลกระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ประชากรคือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 49 คน และชุมชนที่เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ 102 คน ผลการศึกษาระยะ 1 ศึกษากิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา โดยจัดแผนการสอนและประเมินผล ที่มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้รายวิชากับโครงการที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมที่คำนึงถึงความต้องการของชุมชนเป็นหลัก และถ่ายทอดความรู้แบบนักศึกษามีส่วนร่วม ออกแบบกระบวนการโดยมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในรายวิชาการกับการจัดการโครงการฯ และดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA+S 1) วางแผนงาน (Planning) 2) ปฏิบัติ (Do) 3) ตรวจสอบ (Check) 4) ปรับปรุง (Action) 5) ประยุกต์เทคโนโลยีเพื่องานประชาสัมพันธ์ (Show) ระยะที่ 2 ประเมินความเหมาะสมต่อกระบวนการฯ พบว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน ทั้งในด้านการส่งเสริมศักยภาพนักศึกษา ด้านกระบวนการดำเนินโครงการฯ และด้านกระบวนการเรียนการสอนฯ และชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดต่อการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมและการพัฒนาสื่อและการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว หลังจากได้รับบริการทางวิชาการมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมาก สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้มากที่สุด

คำสำคัญ: การบูรณาการการเรียนการสอน, การบริการวิชาการแก่สังคม, กระบวนการ PDCA

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ABSTRACT

The research objectives are to synthesize the model of integrating course instruction with academic services to the community and to evaluate the process of integrating instruction with an academic service project to the community. The target group consisted of nine experts. Population was 49 Business Computer students. 7 target community areas provided a total of 102 people population. The results revealed. Phase 1, the process of integrating course was designed in accordance with the course objectives; the lesson plans and assessments were planned to support the use of the course knowledge in carrying out to the community in line with the mission of the university. The services provided to community were mainly based on the needs of the community and aimed at students participatory in services to the community. The academic service project was carried out while integrated with a course instruction. The project implementation was the PDCA+S process: 1) Plan 2) Do 3) Check 4) Act and 5) Show. There are four community groups that want to train computer user and information technology skills. And there were 3 community groups that need knowledge about how to develop and produce video media to promote the tourist attractions in their communities. Phase 2, the suitability in the students' development aspect, the process was efficient the most suitable. The process of implementing an academic service project was the most suitable. The teaching and learning process integrated with an academic service project was the most suitable. In evaluating the performance the results showed that the trainees and the training on media development and video media production to promote tourist attractions, the trainees were satisfied the most. After receiving academic services, their knowledge and understanding have increased greatly. They can apply the knowledge for their personal use the most.

Keywords: Integrated Instruction, Academic Services for the Community, PDCA

บทนำ

หน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา มาตรา 40 สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการให้บริการทางวิชาการ ให้คำปรึกษาทางวิชาการ และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการสร้างนวัตกรรม สถาบันอุดมศึกษา ต้องร่วมเป็นส่วนหนึ่ง ของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ กับสังคมเพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะในการนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม (พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา, 2562) จากการประกาศ

บทบาทหน้าที่ดังกล่าว เป็นเครื่องยืนยันถึงการปฏิบัติภารกิจด้านบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่กำหนดเป็นภารกิจหลักและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาท้องถิ่น โดยการสนับสนุนและส่งเสริม ให้อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาในสถาบันตระหนักและเห็น ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ สามารถนำโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคมไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน โดยเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นผู้วางโครงการ เพื่อ เพิ่มทักษะการเขียนโครงการ การเสนอโครงการ และดำเนินงานโครงการร่วมกับชุมชน สังคม ด้วยดำเนินการให้ครบถ้วนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามหลัก PDCA การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check) และการเสนอ แนวทางปรับปรุง (Act) (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ และ กรกนก ลัทธนันท์ (2556) ที่ได้ให้แนวทางการสร้างคุณค่างานบริการวิชาการแก่สังคม คือการบริการวิชาการต้องมาจากความต้องการของชุมชน ต้องดำเนินการแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับหน่วยรับบริการ ควรมีการวิจัยต่อยอดบริการวิชาการ ควรเชื่อมโยงกับศูนย์ความเป็นเลิศของวิทยาลัย การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การดำเนินงานบริการวิชาต้องใช้ขั้นตอน PDCA ร่วมกับกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จ และการขับเคลื่อนงานบริการวิชาการต้องเริ่มจากความฝัน นำสู่การกำหนดทิศทางความชัดเจน ในขณะที่ มานิตย์ ไชยยกิจ (2557) ได้ศึกษาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน กับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา และได้แนะนำแนวทางไว้ 3 รูปแบบคือ 1. ใช้การจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นการมอบหมายงานจากเนื้อหาในรายวิชาสู่การบริการวิชาการและนำผลงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2. ใช้การวิจัยเป็นหลักโดยมุ่งเน้นการนำผลงานวิจัยไปขยายผลต่อในพื้นที่ชุมชนสังคม และ 3. ใช้การบริการวิชาการแก่สังคมเป็นหลักโดยมุ่งเน้นสำรวจความต้องการของชุมชน และส่งเสริมสร้างความรู้แก่ชุมชนโดยอาจารย์หรือผู้เรียน พิมาศ วงศ์ท่า และคณะ (2563) ได้ศึกษารูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนแบบโครงการ สู่การบริการวิชาการโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ที่ประกอบด้วย นโยบายการประกันคุณภาพคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษา ภารกิจมหาวิทยาลัย 2) ด้านหลักการ การบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการทางสังคม การเรียนรู้แบบโครงการ 3) มคอ.3 4) กิจกรรมการบูรณาการวิชาการ 5) การมีส่วนร่วมของนักศึกษา ส่วนที่ 6) การประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัล 7) ตัวชี้วัดความสำเร็จ

จากแนวทางการกระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกระบวนการและขั้นตอนที่ดีและเหมาะสม จึงสนใจศึกษากระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ตลอดจนสร้างทักษะที่ดีแก่นักศึกษาอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม
2. เพื่อประเมินผลกระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านงานบริการวิชาการแก่สังคม จำนวน 7 คน โดยเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- 2) นักศึกษา จำนวน 49 คน จากสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการโครงการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ภาคเรียน 2/2562
- 3) ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคม จำนวน 102 คน จากผู้เข้าร่วมโครงการแบบภาคสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แบบประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงเพิ่มเติมจากคู่มือการบริการวิชาการแก่สังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2562)
- 2) แบบประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม จากการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดัดแปลงจากคู่มือการบริการวิชาการแก่สังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2562)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารแนวการสอนรายวิชาเป้าหมาย (วิชาวางแผนและจัดการโครงการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป)
- 2) ศึกษารูปแบบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัย
- 3) สังเคราะห์และออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และกระบวนการ PDCA 1. การวางแผนงาน และ กำหนด

วิธีการ (Planning) 2.การลงมือปฏิบัติ (Do) 3.การตรวจสอบ (Check) 4.การปรับปรุง (Action) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2558)

4) จัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม แบบบูรณาการกับการเรียนการสอนกับรายวิชาฯ

ระยะที่ 2 ประเมินผลกระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยได้ใช้การวิเคราะห์แบบสรุปเนื้อหาเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจ และความคิดเห็นใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการแปลผลและนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ พิสุทธา อารีราษฎร์ (2551) ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 = มากที่สุด, 3.50 – 4.49 = มาก, 2.50 – 3.49 = ปานกลาง, 1.50 – 2.49 = น้อยและ 1.00 – 1.49 = น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารแนวการสอนรายวิชาเป้าหมาย คือวิชาวางแผนและจัดการโครงการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากการศึกษาเอกสารแนวสอน พบว่า ในเอกสารแนวสอน มคอ. 3 ของรายวิชา มีรายละเอียดในประเด็นที่สำคัญคือ จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะของการวางแผนโครงการ การจัดการโครงการ การจัดการกิจกรรมงาน การจัดการทรัพยากรของโครงการ ค่าใช้จ่ายของโครงการ การรายงานผลการดำเนินงาน การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดการโครงการ เป็นนักวิเคราะห์กิจกรรมงานที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการขององค์กร

วัตถุประสงค์ของรายวิชา เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐาน เป็นการเตรียมความพร้อมในการนำความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมงานในโครงการ การออกแบบกิจกรรมงานในโครงการ ตลอดจนสามารถนำเสนอรายงานผลการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ ควรมีการเปลี่ยนแปลงตัวอย่างอ้างอิง ให้สอดคล้องกับกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริการสังคมในด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสม

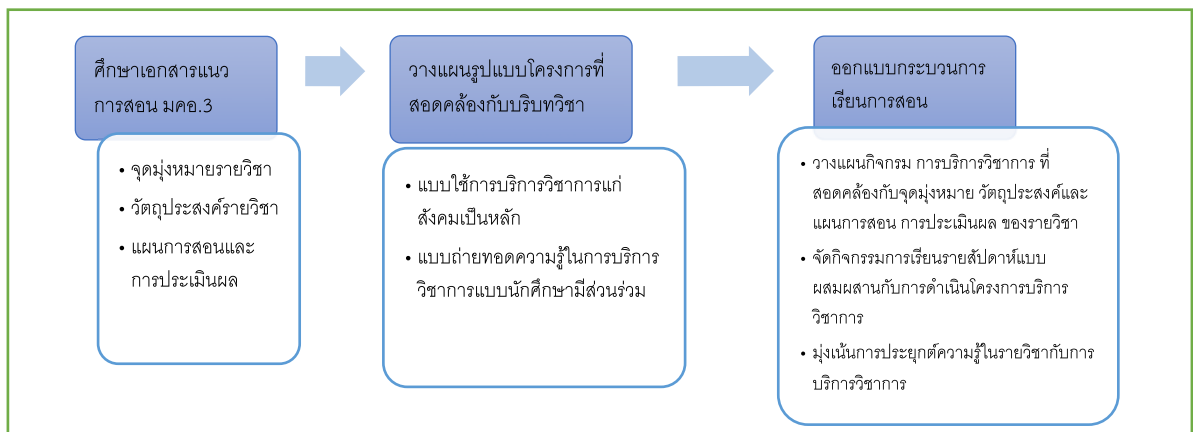
แผนการสอนและการประเมินผล มีแผนให้นักศึกษาดำเนินการจัดทำโครงการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยรายวิชาที่มีการมุ่งเน้นวิธีการสอนด้วยการมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการพิเศษนอกสถานที่ และนำเสนอผลการศึกษา การอภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์กรณีศึกษา ในวางแผนดำเนินโครงการในภาคธุรกิจ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การสะท้อนแนวคิดจากกิจกรรมในโครงการ

2) ศึกษารูปแบบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องกับพันธกิจมหาวิทยาลัย พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีได้กำหนดรูปแบบวิธีการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอน

จำนวน 2 รูปแบบคือ แบบที่ 1 : การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการบริการวิชาการ มาประยุกต์ใช้ ในรายวิชา แบบที่ 2 : ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริการวิชาการ/นักศึกษาสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการบริการวิชาการได้ด้วยตนเอง

โดยการวิจัยครั้งนี้ได้วางแผนใช้รูปแบบที่ 2 คือแบบให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริการวิชาการ/นักศึกษาสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการบริการวิชาการได้ด้วยตนเอง และประยุกต์ใช้ความรู้ในรายวิชากับการบริการวิชาการ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดโครงการ/กิจกรรมการให้บริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน
2. ระบุกิจกรรมการบูรณาการใน มคอ.3 หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล
3. ฝึกปฏิบัตินักศึกษา โดยให้นักศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ เพื่ออภิปรายสถานการณ์ พร้อม ทั้งการค้นพบองค์ความรู้/เทคนิคการบริการวิชาการด้วยการปฏิบัติจริง จนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้
4. จัดให้นักศึกษามีส่วนร่วมในโครงการ ลงพื้นที่บริการวิชาการ โดยให้เป็นผู้ถ่ายทอดวิธีการและเทคนิคให้ชุมชน
5. วัดและประเมินผลการเรียนรู้
6. ถอดบทเรียนการบริการวิชาการ
ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

3) สังเคราะห์และออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และกระบวนการ PDCA 1. การวางแผนงานและกำหนดวิธีการ (Planning) 2. การลงมือปฏิบัติ (Do) 3. การตรวจสอบ (Check) 4. การปรับปรุง (Action)

ผลการสังเคราะห์และออกแบบกระบวนการเรียนการสอน ในแผนการสอนและการประเมินผล ได้ออกแบบกิจกรรมให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา โดยจัดแผนการสอนและการประเมินผลในแต่ละสัปดาห์ ที่มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในรายวิชากับการบริการวิชาการ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1-2 จัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้กระบวนการ การวางแผน การวิเคราะห์โครงการ
 สัปดาห์ที่ 3 จัดกิจกรรมให้นักศึกษาจัดกลุ่ม และเลือกพื้นที่ พร้อมกับวางแผนงานสำหรับกร
 จัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

สัปดาห์ที่ 4 จัดกิจกรรมให้นักศึกษาจัดกลุ่มวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการบริการวิชาการ
 แก่สังคม

สัปดาห์ที่ 5-6 เขียนข้อเสนอโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน

สัปดาห์ที่ 7-8 ให้นักศึกษาวางแผนโครงสร้างกิจกรรมงาน และจัดสรรทรัพยากรจากข้อเสนอ
 โครงการบริการวิชาการแก่สังคม

สัปดาห์ที่ 9-11 ให้นักศึกษาลงพื้นที่ดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

สัปดาห์ที่ 12-13 ให้นักศึกษาจัดการเนื้อหาการติดตามโครงการด้วยโปรแกรม Microsoft Project

สัปดาห์ที่ 14-15 จัดการอภิปราย ถอดบทเรียนจากโครงการ สรุปรายงานโครงการ เผยแพร่ผลงาน
 โครงการสู่สาธารณะ

ผลการสังเคราะห์และออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการ
 วิชาการแก่สังคมดังนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ของสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

4) จัดทำโครงการการบริการวิชาการแก่สังคม แบบบูรณาการกับการเรียนการสอนกับรายวิชา

1) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา แผนกิจกรรมการเรียนในรายวิชา ได้จัดกลุ่มนักศึกษา ใน
 จำนวนคนที่เท่าๆ กัน และให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย โดยใช้วิธีการคัดเลือกพื้นที่
 เป้าหมายและชุมชนกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงจาก พื้นที่ภูมิลำเนาของนักศึกษาเป็นหลัก และคัดเลือก

ชุมชนกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาหรือความต้องการ ที่สอดคล้องความรู้ความสามารถของนักศึกษา ที่สามารถ ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนนั้นได้อย่างเหมาะสม และได้ผลการดำเนินงานดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อกลุ่มเป้าหมายโครงการและประเด็นปัญหาหรือความต้องการได้รับการบริการวิชาการ

ลำดับกลุ่ม นักศึกษา	พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	รายการความต้องการ รูปแบบการรับ บริการทางวิชาการ
1	โรงเรียนอนุบาลภักทรมน จังหวัดหนองคาย	นักเรียน ชั้นประถมศึกษา	อบรม การใช้งาน Microsoft Office เบื้องต้น โปรแกรมตกแต่งรูปภาพและวาดภาพ
2	โรงเรียนแซแลพิทยานุสรณ์ จังหวัดอุดรธานี	นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา	อบรม การใช้งาน Microsoft Office เบื้องต้น โปรแกรมตกแต่งรูปภาพและวาดภาพ
3	โรงเรียนบ้านโคกทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี	นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา	อบรม การใช้งาน Microsoft Office เบื้องต้น โปรแกรมตกแต่งรูปภาพและวาดภาพ
4	ชุมชนบ้านนาจิว อำเภอโนนไสม จังหวัดอุดรธานี	ชุมชนชาวบ้าน	การอบรมการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์กลุ่ม
5	แหล่งท่องเที่ยวห้วยตาดชา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ จังหวัดอุดรธานี	ชุมชนชาวบ้าน	ถ่ายทอดการพัฒนาสื่อ ผลิตสื่อ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบ สื่อวีดิทัศน์
6	แหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานเชียง เทศบาลตำบลบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี	ชุมชนชาวบ้าน	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใน รูปแบบ สื่อวีดิทัศน์
7	วัดภูเทพทองนิมิต อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี	ชุมชนชาวบ้าน	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใน รูปแบบ สื่อวีดิทัศน์

ตารางที่ 2 แจกแจงรายการข้อมูลกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคม
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ชื่อโครงการ	โครงการบริการวิชาแก่สังคมสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ		
ประเภท/จำนวนกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการทางวิชาการ (ชุมชน)	โรงเรียน 3 แห่ง	ชุมชน 1 กลุ่ม	ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว 3 กลุ่ม
จำนวนกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้บริการทาง วิชาการ(นักศึกษา)	3 กลุ่ม	1 กลุ่ม	3 กลุ่ม

ชื่อโครงการ	โครงการบริการวิชาการแก่สังคมสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ		
รูปแบบกิจกรรมบริการวิชาการที่สอดคล้องต่อปัญหาและความต้องการ	ถ่ายทอดความรู้ ทักษะการ ประยุกต์ใช้งาน โปรแกรม คอมพิวเตอร์	ถ่ายทอดความรู้ ทักษะการ ประยุกต์ใช้งาน เทคโนโลยี สารสนเทศ	ถ่ายทอดการพัฒนาสื่อ และ ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวในรูปแบบสื่อวีดี ทัศน์
จำนวนการให้บริการวิชาการ : 1 กลุ่มเป้าหมาย	6 ชั่วโมง	6 ชั่วโมง	6 ชั่วโมง: ผลิตสื่อ 1 ชิ้นงาน

2) ใช้เทคนิคกระบวนการ PDCA 1. การวางแผนงานและกำหนดวิธีการ (Planning) 2. การลงมือปฏิบัติ (Do) 3. การตรวจสอบ (Check) 4. การปรับปรุง (Action) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2558)

การดำเนินโครงการเริ่มจากการเขียนโครงการบริการวิชาการแก่สังคม มีรายละเอียดครอบคลุมกระบวนการ PDCA ดังนี้ 1. ชื่อโครงการ / รหัสโครงการ 2. ลักษณะโครงการ 3. ความสอดคล้องของโครงการ (3.1 สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ 3.2 สอดคล้องกับองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษา 3.3 สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (TQF)) 4. การบูรณาการโครงการกับ การจัดการเรียนการสอน รายวิชา BC10304 การวางแผนและจัดการโครงการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 5. หลักการและเหตุผล 6. วัตถุประสงค์ 7. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ (7.1 เชิงคุณภาพ 7.2 เชิงปริมาณ) 8. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินโครงการ 9. ลักษณะการดำเนินโครงการ (9.1 ชั้นเตรียมการ 9.2 ชั้นดำเนินการ 9.3 ชั้นประเมินผล) 10. งบประมาณดำเนินงาน 11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ 12. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานที่ผ่านมา 13. ผู้รับผิดชอบโครงการ 14. กำหนดการจัดกิจกรรมในโครงการ 15. แบบประเมินความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยได้สร้างเพจเฟซบุ๊ก ในชื่อ BCSR: ทำดีให้โลกรู้ เป็นเครื่องมือสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อเผยแพร่ผลงานการบริการวิชาการแก่สังคม โดยตัวแทนนักศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการจัดการเพจด้วยตนเอง

ภาพที่ 3 เพจ BCSR สำหรับงานประชาสัมพันธ์โครงการบริการวิชาการแก่สังคม

ระยะที่ 2 ประเมินผลกระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

ผู้วิจัยได้ประเมินผลกระบวนการ การเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติ แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษาเป้าหมาย ต่อความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

รายการความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กระบวนการส่งเสริมศักยภาพแก่นักศึกษา			
คุณธรรมจริยธรรม : ได้พัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ	4.61	0.41	มากที่สุด
ความรู้ : ใช้ความรู้ และการประยุกต์ในการบริการวิชาการ	4.60	0.32	มากที่สุด
ทักษะทางปัญญา : การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การวางแผน การจัดการกลุ่ม	4.58	0.35	มากที่สุด
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.60	0.32	มากที่สุด
ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.62	0.33	มากที่สุด
โดยรวม	4.60	0.37	มากที่สุด
2. กระบวนการดำเนินโครงการบริการวิชาการ			
ขั้นวางแผน: การลงพื้นที่ชุมชน ศึกษาความต้องการ และเขียนโครงการ	4.61	0.33	มากที่สุด
ขั้นปฏิบัติงาน : ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้การบริการวิชาการ	4.65	0.31	มากที่สุด
ขั้นตรวจสอบ : การติดตามออกรายงาน ประเมินผลโครงการ	4.60	0.33	มากที่สุด
ขั้นปรับปรุง : จัดเวทีนำเสนอ ถอดบทเรียน เสนอแนวทางปรับปรุงการดำเนินงาน	4.58	0.34	มากที่สุด
ขั้นเผยแพร่ผลงาน : ประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศ เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ	4.62	0.32	มากที่สุด
โดยรวม	4.61	0.32	มากที่สุด
3. กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ			
จัดกิจกรรมการเรียนรายสัปดาห์แบบผสมผสานกับการดำเนินโครงการบริการวิชาการ	4.65	0.38	มากที่สุด
การประยุกต์ใช้ความรู้ในรายวิชากับการบริการวิชาการ	4.70	0.35	มากที่สุด
นักศึกษาเป็นหลักในการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ในการบริการวิชาการ	4.75	0.36	มากที่สุด

รายการความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการวัดประเมินผลรายวิชา	4.72	0.34	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย ต่อความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โดยพิจารณาแต่ละกระบวนการ พบว่า กระบวนการส่งเสริมศักยภาพแก่นักศึกษามีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.37) โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดในเรื่องนักศึกษาเกิดการพัฒนาวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.62$, S.D.=0.33) รองลงมาคือนักศึกษาได้พัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.61$, S.D.=0.41) กระบวนการดำเนินโครงการบริการวิชาการ มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D.=0.32) โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดในขั้นปฏิบัติงาน : ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้การบริการวิชาการ ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.31) รองลงมาคือขั้นเผยแพร่ผลงาน : ประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศ เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ ($\bar{X} = 4.62$, S.D.=0.32) กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ มีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.35) โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดในเรื่องนักศึกษาเป็นหลักในการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ในการบริการวิชาการ ($\bar{X} = 4.75$, S.D.=0.36) รองลงมาคือเรื่องผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการวัดประเมินผลรายวิชา ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=0.34)

และผู้วิจัยได้ประเมินผลความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการบริการวิชาการจากการบูรณาการกับการเรียนการสอน จากชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ พบผลการประเมินในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการและร่วมตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ พื้นที่รับบริการ และรูปแบบการบริการวิชาการที่ได้รับบริการจากโครงการ ดังนี้

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	52	50.98
ชาย	50	49.02
รวม	102	100.00
2. พื้นที่ดำเนินงานโครงการ		
โรงเรียนอนุบาลภักทรมน จังหวัดหนองคาย	17	16.67
โรงเรียนแซแลพิทยานุสรณ์ จังหวัดอุดรธานี	15	14.71
โรงเรียนบ้านโคกทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี	19	18.63

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชุมชนบ้านนางัว อำเภอป่าสัก จังหวัดอุดรธานี	12	11.76
แหล่งท่องเที่ยวห้วยตาดชา ออค์การบริหารส่วนตำบลหนองอ้อ จังหวัดอุดรธานี	15	14.71
แหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์บ้านเชียง เทศบาลตำบลบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี	16	15.69
วัดภูเทพทองนิมิต อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี	8	7.84
รวม	102	100.00
3. รูปแบบการบริการวิชาการที่ได้รับบริการจากโครงการ		
การอบรมทักษะการประยุกต์ใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	63	61.76
สื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	39	38.24
รวม	102	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมจำนวน 102 คน ส่วนใหญ่เป็นนักหญิง (ร้อยละ 50.98) รองลงมาเป็นนักศึกษาชาย (ร้อยละ 49.02) โดยดำเนินโครงการในพื้นที่ โรงเรียนบ้านโคกทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี (ร้อยละ 18.63) รองลงมาคือ โรงเรียนอนุบาลภักดิ์มน จังหวัดหนองคาย (ร้อยละ 16.67) และรูปแบบการบริการวิชาการที่ได้รับบริการจากโครงการ ส่วนใหญ่คือ การอบรมคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 9.13) รองลงมาคือผลิตสื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ (ร้อยละ 38.24)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของชุมชนต่อ ความพึงพอใจในบริการวิชาการที่ได้รับ ความรู้ความเข้าใจ และ การใช้ประโยชน์ จากโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. บริการวิชาการด้านการอบรมคอมพิวเตอร์			
การใช้งานโปรแกรม Microsoft Word	4.53	0.44	มากที่สุด
การใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel	4.52	0.34	มากที่สุด
การใช้งานโปรแกรม Microsoft PowerPoint	4.47	0.51	มาก
การใช้งานโปรแกรมตกแต่งภาพและวาดภาพ Photoshop	4.46	0.42	มาก
การใช้งาน Facebook	4.48	0.45	มาก
การใช้งาน Line Application	4.34	0.31	มาก
การใช้งาน YouTube	4.20	0.34	มาก
โดยรวม	4.43	0.41	มาก
2. บริการวิชาการด้านการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว			
สื่อวีดิทัศน์ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	4.53	0.33	มากที่สุด

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
สื่อวีดิทัศน์ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	4.55	0.41	มากที่สุด
สื่อวีดิทัศน์ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ชุมชน	4.56	0.35	มากที่สุด
โดยรวม	4.55	0.36	มากที่สุด
3. ความรู้ความเข้าใจ จากการได้รับบริการวิชาการ			
ความรู้ความเข้าใจต่อสาระความรู้ ก่อนได้รับบริการวิชาการ	3.00	0.55	ปานกลาง
ความรู้ความเข้าใจต่อสาระความรู้ หลังได้รับบริการวิชาการ	4.48	0.30	มาก
โดยรวม	3.84	0.31	มาก
4. การใช้ประโยชน์ จากการได้บริการวิชาการ			
การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์สำหรับตนเอง	4.52	0.32	มากที่สุด
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กิจกรรมดำเนินงานภายนอก	4.44	0.30	มาก
การถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุคคลอื่น	4.20	0.29	มาก
โดยรวม	4.38	0.31	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าชุมชนที่ได้รับบริการวิชาการด้านการอบรมคอมพิวเตอร์ มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.41) โดยพึงพอใจระดับมากที่สุดในการอบรมใช้งานโปรแกรม Microsoft Word ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.44) รองลงมาคือพึงพอใจการอบรมการใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=0.41) ชุมชนที่ได้รับบริการวิชาการด้านการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.36) โดยพึงพอใจมากที่สุดต่อสื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ชุมชน ($\bar{X} = 5.56$, S.D.=0.35) รองลงมาคือสื่อวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ($\bar{X} = 5.55$, S.D.=0.41) ด้านความรู้ความเข้าใจจากการได้รับบริการวิชาการ พบว่าชุมชนมีความรู้ความเข้าใจต่อสาระความรู้ก่อนรับบริการวิชาการในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D.=0.55) และหลังจากได้รับบริการวิชาการชุมชนมีความรู้ความเข้าใจต่อสาระความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.30) ด้านการใช้ประโยชน์จากการได้บริการวิชาการ พบว่าชุมชนเห็นว่าได้รับความรู้โดยได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับตนเองมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=0.32) รองลงมาคือการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กิจกรรมดำเนินงานภายนอก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.30)

และยังได้ศึกษาความคิดเห็นต่อโครงการและข้อเสนอแนะการจัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมครั้งต่อไป จากผู้รับบริการคือต้องการให้นักศึกษามาลงพื้นที่บริการวิชาการช่วยเหลือชุมชนในหมู่บ้าน ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการข้อมูลชุมชน ด้านการจัดการขยะ ด้านการจัดการแปรรูปสินค้า จากพืชเศรษฐกิจในหมู่บ้าน ต้องการให้นักศึกษาและอาจารย์มาช่วยชุมชน ในด้านการจัดการพื้นที่ชุมชนให้เข้มแข็งต้องการให้

มาส่งเสริมการใช้งาน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ด้านการสื่อสารภายในชุมชน และต้องการให้มาส่งเสริมการ ขยายสินค้าออนไลน์ ให้กับกลุ่มอาชีพ ในชุมชน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการ วิชาการแก่สังคม พบว่า กระบวนการ มุ่งเน้นการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นหลัก โดยประยุกต์ความรู้ใน รายวิชาเข้ากับกิจกรรมการบริการวิชาการ โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริการวิชาการ/นักศึกษาสามารถ ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการบริการวิชาการได้ด้วยตนเอง สามารถสรุปกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ผ่านกระบวนการ PDCA+S 1. การวางแผนงาน และ กำหนดวิธีการ (Planning) 2. การลงมือปฏิบัติ (Do) 3. การตรวจสอบ (Check) 4. การปรับปรุง (Action) และ 5. ประยุกต์เทคโนโลยีเพื่องานประชาสัมพันธ์ (Show) นำเผยแพร่ผลงานโครงการสู่สาธารณะ และดำเนินงานภายใต้นโยบายของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2562) ที่ได้ดำเนินงานบูรณาการโดยเริ่มจากการวางแผนกระบวนการเรียน การสอน ด้วยจากการศึกษาเอกสารแนวการสอนของรายวิชาเป้าหมาย (มคอ. 3) ในเรื่องจุดมุ่งหมายของ รายวิชา วัตถุประสงค์ของรายวิชา แผนการสอนและการประเมินผล และวางแผนรูปแบบโครงการที่สอดคล้อง กับบริบทวิชา แบบใช้การบริการวิชาการแก่สังคมเป็นหลัก โดยประยุกต์ความรู้ในรายวิชาเข้ากับกิจกรรมการ บริการวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับมานิตย์ ไชยยกิจ (2557) โดยการดำเนินงานจะมุ่งเน้นการมอบหมายงาน จากเนื้อหาในรายวิชาสู่การบริการวิชาการและนำผลงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และในส่วนของใช้การ บริการวิชาการแก่สังคมได้มุ่งเน้นสำรวจความต้องการของชุมชน และส่งเสริมสร้างความรู้แก่ชุมชนผู้เรียน ด้วยการถ่ายทอดความรู้ในการบริการวิชาการแบบนักศึกษามีส่วนร่วม ออกแบบกระบวนการเรียน การสอน ด้วย แนวทางมุ่งเน้นกระบวนการ PDCA ด้วยการวางแผนกิจกรรม การบริการวิชาการ ที่ตรงกับจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์และแผนการสอน การประเมินผลของรายวิชา ด้วยการดำเนินการแยกกิจกรรมเป็นรายสัปดาห์ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ และ กรกนก ลัทธนันท์ (2556) ที่ได้ให้แนวทางการสร้าง คุณค่างานบริการวิชาการแก่สังคม คือการบริการวิชาการต้องมาจากความต้องการของชุมชน ต้องดำเนินการ แบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับหน่วยรับบริการ ควรมีการวิจัยต่อยอดบริการวิชาการ ทั้งนี้ใน กระบวนการดำเนินงานที่ได้มุ่งเน้นกระบวนการ PDCA คือ 1. การวางแผนงาน และกำหนดวิธีการ (Planning) นั้นผู้สอนและนักศึกษา มีส่วนร่วม ในลงพื้นที่ชุมชน ศึกษาปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์ ลำดับปัญหา/ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจน นักศึกษาส่งข้อเสนอโครงการย่อย เป็นรายกลุ่ม ด้วยมีแผนทรัพยากร แผนกิจกรรม แผนงบประมาณ 2. การลงมือปฏิบัติ (Do) โดยนักศึกษา ดำเนินโครงการบริการวิชาการ ถ่ายทอดความรู้บริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องต่อความต้องการ 3. การ ตรวจสอบ (Check) ด้วยการติดตามโครงการ 4. การปรับปรุง (Action) โดยการจัดเวทีประชุม นำเสนอผลการ ดำเนินโครงการ ถอดบทเรียน เสนอแนะการปรับปรุงกระบวนการ จากผู้สอน นักศึกษา และชุมชน และ

5. ประยุกต์เทคโนโลยีเพื่องานประชาสัมพันธ์ (Show) นำเผยแพร่ผลงานโครงการสู่สาธารณะ โดยการเผยแพร่ผลงานโครงการผ่านสื่อออนไลน์ บน Page Facebook ของสาขาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับพินาย วงศ์ทา และคณะ (2563) ที่ได้บริการวิชาการโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานบริการวิชาการนำสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

2. ผลการประเมินกระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม พบว่า กระบวนการส่งเสริมศักยภาพแก่นักศึกษามีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด กระบวนการดำเนินโครงการบริการวิชาการมีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด กระบวนการการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการมีความเหมาะสมโดยรวมระดับมากที่สุด ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการมีรูปแบบกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติชัดเจน มีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้ และสามารถประยุกต์ในการดำเนินงานได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของพินาย วงศ์ทา และคณะ (2563) ที่ได้ประเมินผลความเหมาะสมของรูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนแบบโครงการ บริการวิชาการ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน และยังพบว่าชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้รับบริการด้านการอบรมคอมพิวเตอร์มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมาก ชุมชนที่ได้รับบริการวิชาการด้านการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุด หลังจากได้รับบริการวิชาการชุมชนมีความรู้ความเข้าใจต่อสาระความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก และชุมชนได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับตนเองมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนมีความตั้งใจในการเข้าโครงการบริการวิชาการจึงส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการในระดับมากถึงมากที่สุดและ ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังรับการบริการวิชาการและเกิดการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินงานการบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการแก่สังคมควรมีหลักดำเนินงานที่สอดคล้องต่อบริบทรายวิชาและบริบทความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยกระบวนการ PDCA+S คือ การวางแผนงาน และ กำหนดวิธีการ (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุง (Action) งานประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานโครงการสู่สาธารณะ (Show)

2. การจะนำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการพัฒนาคู่มือและสื่อต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติต่อไป

3. การนำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงบริบทของรายวิชา กิจกรรมที่สำคัญของรายวิชา และรูปแบบการประเมินผลของรายวิชาเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการบูรณาการกับการบริการวิชาการที่สอดคล้องเหมาะสมที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบูรณาการเครือข่ายบริการวิชาการแบบสหวิชาการข้ามศาสตร์ สาขาวิชา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่หน่วยงานที่สนใจ

2. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบริการวิชาการสู่การพัฒนาผลงานเชิงนวัตกรรมที่เหมาะสมเชิงพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อสร้างแนวปฏิบัติในการทำงานเชิงพื้นที่เพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ และ กรรณก ลัทธนันท์. (2556). บริการวิชาการแก่สังคม: การพัฒนาคุณภาพเพื่อสร้างคุณค่า. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 6(3), 2-15.
- พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 136 ตอนที่ 57. หน้า 49 – 53.
- พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 136 ตอนที่ 57. หน้า 54 – 78.
- พิมาย วงศ์ทา รัช อารีราษฎร์ และ ละอองทิพย์ มัทธศ. (2563). รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนแบบโครงการ สู่บริการ วิชาการ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(1), 63-76.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- มานิตย์ ไชยยกิจ. (2557). แนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน กับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2), 205-213.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2562). *คู่มือ การบริการวิชาการแก่สังคม*. ม.ป.ท.: มหาวิทยาลัย
- สมจินดา ชมพูนุท และ วรรณเพ็ญ อินทร์แก้ว. (2560). การบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน วิชาปฏิบัติการพยาบาลเลือกสรร สาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 9(1), 24 – 36.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.